

OBSAH

Předmluva k 1. vydání	9
Předmluva k 2. vydání	11
ÚVOD	13
A. VÝVOJ, RŮST A STÁRNUTÍ	17
1. Diferenciace	21
1.1. Růstové faktory a protoonkogeny	26
1.1.1. Růstové faktory	27
1.1.2. Buněčné onkogeny, protoonkogeny	31
1.2. Časový průběh buněčného cyklu a jeho regulace	33
2. Růst a stárnutí	35
B. SPOLEČNĚ MOLEKULOVÉ STRUKTURY A FUNKCE ORGANISMU	41
1. Struktura a funkce pojiva	43
1.1. Vláknité bílkoviny	43
1.1.1. Kolageny	43
1.1.2. Elastin	47
1.2. Základní hmota pojiva	48
1.2.1. Proteoglykany	49
1.3. Bazální membrány	55
2. Krev	60
2.1. Transport kyslíku, oxidu uhličitého a stálé pH vnitřního prostředí	60
2.2. Osmolalita krve	66
2.3. Transport substrátů, produktů a mediátorů	67
2.4. Obranné mechanismy krve	70
2.5. Udržení fluidity krve	70
3. Principy regulace živých objektů	87
3.1. Vzájemné spojení systémů (prvků objektu)	88
3.2. Regulace na molekulové úrovni	89
3.3. Regulace na celulární úrovni	90
3.3.1. Transmembránový přenos signálů	90
3.4. Regulace na úrovni makroorganismu	103
3.4.1. Transport hormonů	104
3.4.2. Specifita hormonů, vazba na receptory	104
3.4.3. Mechanismus účinku hormonů	107
3.4.4. Regulace syntézy a uvolňování hormonů z buněk	110
4. Imunitní systém	147
4.1. Biochemie systému získané imunity	147
4.1.1. Příklad přirozené sebeznaky (antigeny)	148
4.1.2. Buňky imunitního systému	150
4.1.3. Protilátky	153
4.1.4. Reakce mezi antigenem a protilátkou	158
4.1.5. Teorie o vzniku protilátek	159
4.1.6. Růstové faktory hemopoiezy	164
4.1.7. Interleukiny	165
4.2. Biochemie systému přirozené imunity	167

4.2.1. Komplement a properdinový systém	167
4.2.2. Interferony	171
C. DĚDIČNÉ METABOLICKÉ VADY	175
1. Vnitřní příčiny vzniku chorob (endogenní příčiny)	177
2. Dědičné metabolické vady (poruchy)	179
2.1. Dědičné metabolické vady vyvolané defektem enzymů (enzymopatie)	181
2.1.1. Poruchy metabolismu sacharidů	185
2.1.2. Poruchy metabolismu lipidů	188
2.1.3. Poruchy metabolismu aminokyselin	193
2.1.4. Poruchy metabolismu porfyrinů	195
2.1.5. Poruchy metabolismu bilirubinu a jeho transportu	196
2.1.6. Poruchy metabolismu purinů a pyrimidinů	198
2.1.7. Léčení enzymopatií	199
2.2. Dědičné metabolické vady vyvolané defektem proteinů neenzymové povahy	199
2.2.1. Defekty bílkovin krevní plazmy	205
2.2.2. Dědičné poruchy vysokomolekulových složek pojiva	209
2.3. Dědičné poruchy srážení krve	209
2.3.1. Defekty koagulačních a antikoagulačních faktorů	210
2.3.2. Dědičné poruchy krevních destiček	211
2.4. Dědičné poruchy erytrocytů	211
2.4.1. Dědičné defekty hemoglobinu	212
2.4.2. Talasémie	213
2.5. Dědičné poruchy subcelulárních orgánů	215
2.6. Cystická fibróza	215
D. VNĚJŠÍ PŘÍČINY CHOROBNÝCH PROCESŮ	217
1. Průběh poškození buňky a její zánik	219
1.1. Fáze počátečních změn metabolismu	220
1.2. Fáze reverzibilních změn buněčných organel	224
1.3. Fáze ireverzibilních přeměn buněčných struktur	229
1.4. Fáze vzniku nekrózy	231
2. Vnější příčiny chorobných procesů	231
2.1. Fyzikální příčiny chorobných procesů	231
2.1.1. Poranění	233
2.1.2. Termický úraz	235
2.1.3. Záření	238
2.2. Chemické příčiny vzniku chorobných procesů	239
2.2.1. Škodlivé účinky kyslíku — „oxidační stres“	244
2.2.2. Cizorodé látky — xenobiotika	263
2.3. Biologické příčiny vzniku chorobných procesů	263
2.3.1. Účinek mikroorganismů	273
2.3.2. Účinek virů	281
E. BIOCHEMIE CHOROBNÝCH PROCESŮ	281
1. Molekulové aspekty zánětu	283
1.1. Poškození a zánik buňky (alterace)	284
1.2. Účast buněk a mediátorů na průběhu zánětlivé exsudace a infiltrace	284
1.2.1. Chemické mediátory zánětu	287
1.2.2. Buňky zánětlivého infiltrátu	295
1.3. Celková reakce organismu na akutní zánětlivý proces (odpověď akutní fáze)	295
1.3.1. Interleukin-1	297
1.3.2. Reaktanty akutní fáze	301
1.3.3. „Tumor-necrosis factor“ — kachektin	302
1.3.4. Imunitní systém v akutní fázi	303
1.4. Zánětlivá proliferace	305
1.5. Hojení rány	309
2. Molekulové podklady regenerace a dalších progresivních změn	311
2.1. Regenerace jater v experimentu	311
2.2. Molekulové podklady hypertrofie ledvin	313
2.3. Hypertrofie myokardu	313

3. Biochemie chorob krevního oběhu	317
3.1. Ateroskleróza	317
3.1.1. Cholesterol	317
3.1.2. Lipoproteiny	319
3.1.3. Ateroskleróza — molekulové aspekty jejího vzniku	325
3.1.4. Akutní infarkt myokardu	330
3.1.5. Metabolické aspekty šoku	332
4. Molekulové aspekty imunopatologie (imunopatobiochemie)	337
4.1. Přecitlivělost	337
4.1.1. Typ I: Přecitlivělost protilátková anafylaktická	337
4.1.2. Typ II: Přecitlivělost protilátková, cytotoxická [komplement-dependentní]	339
4.1.3. Typ III: Přecitlivělost podmíněná imunitními komplexy	340
4.1.4. Typ IV: Přecitlivělost buněčná (pozdní)	345
4.2. Autoimunita	347
4.2.1. Hemolytické anémie	351
4.2.2. Autoimunitní tyroiditida (Hashimotova struma)	352
4.2.3. Systémový lupus erythematoses (SLE)	352
4.2.4. Progresivní polyartritida	353
4.3. Imunotolerance	354
4.3.1. Imunosuprese	354
4.3.2. Imunosupresivní účinek průmyslových xenobiotik a škodlivin životního prostředí	355
4.4. Imunoproliferační procesy	356
4.4.1. Nemoc z těžkého řetězce (fragmentu Fc)	356
4.4.2. Nemoc z lehkého řetězce	356
4.4.3. Waldenströmova makroglobulinémie	356
4.4.4. Mnohočetný myelom (plazmocytom)	357
4.5. Amyloidóza	357
5. Biochemie zhoubného bujení	359
5.1. Obecná charakteristika zhoubného bujení	359
5.2. Kancerogeneze	363
5.2.1. Kancerogeneze chemická	363
5.2.2. Kancerogeneze fyzikální	369
5.2.3. Kancerogeneze virová	371
5.3. Souhrn představ o onkogenezi na molekulové úrovni	374
5.4. Imunochemie nádorů	375
5.4.1. Nádorové antigeny	376
5.4.2. Výkonné buňky přirozené imunity	379
5.4.3. Imunitní dozor (surveillance)	380
5.5. Progrese nádorového růstu — vznik metastáz	381
5.5.1. Povrchové proteoglykany buněk	381
5.5.2. Invazivita nádorových buněk	382
5.5.3. Vznik metastáz	383
6. Poruchy intermediárního metabolismu	385
6.1. Přehled molekulových podkladů intermediárního metabolismu a jejich subcelulární lokalizace	385
6.2. Metabolický profil hlavních orgánů	386
6.3. Hormonální regulace intermediárního metabolismu	388
6.4. Metabolické změny během hladovění	388
6.5. Diabetes mellitus	390
6.6. Obezita	397
DOPORUČENÁ LITERATURA	401
SEZNAM ZKRATEK	403
REJSTŘÍK	407